

Lydia Amundsen (1855-1935)



Lydia Amundsen var født i Haugesund i 1855. Hun var datter av kjøpmann Lauritz Pettersen (f. 1819) og hustru Anna Kathrine Kristoffersen Leithe (1817). Mormoren, Målfrid Storesund var «kloge kåna». Begge foreldrene tilhørte velstående familier. Faren hadde løst handelsbrev i 1843, var kjøpmann, skipsreder og en viden kjent notbas.

Lydia giftet seg med Ths. Chr. Amundsen (1843-1908), bøkkermester som hadde ulike stillinger i kommune-administrasjonen og var fattigforstander, lignings- og formannskapssekretær. De fikk en sønn.

I avholdskretser var Lydia Amundsen en velkjent kvinne. I mange år reiste hun over hele Vestlandet som foredragsholder for DNT (Det norske totalavholdsselskap). Hun berømmes for sin evne til å tale og til å «trenge inn i sjeler som var lukket for andres påvirkning.» Broren, Carl Pettersen, hadde stiftet metodistmenighet i Haugesund. Da han dro til sjøs, fortsatte Lydia Amundsen vekkelsesarbeidet og drev barne- og ungdomsarbeid i den nystiftede menigheten

Hun tok, sammen med Constance Lothe, initiativ til kvinnesaksmøte i 1896. Da Avholdspartiet ble stiftet i 1901 var Pastor C.V. Duckert fra metodistmenigheten og Lydia sentrale skikkelser. Lydia sto på kumulert plass og ble valgt inn som første kvinne i Haugesund bystyre. Hun satt i perioden 1902 - 1904. Fra 1905-1907 var hun varamann for samme parti. Lydia Amundsen var aktiv i DNT, Det hvite bånd og Metodistkirken.

Hun døde i 1935, 80 år gammel. Lydia Amundsen får en gate i Tømmerdalen oppkalt etter seg.

Kilder:

Upublisert manuskript av Kari Gunnarshaug.

Nils Olav Østrem. 1992. *Haugesund Avholdslag gjennom 125 år 1877-1992.*

Reidar Østensjø. 1958. *Haugesund 1835-1895. Bind 1*

Haugesunds Avis fra 1935.

Birgitte Balchen

(1867–1947)



Birgitte Balchen var født i Bergen i 1867. Hun var døpt Bergitte Johanne og var datter av Bergitte Johanne Swartje og «markenarbejder» Jens Sjursen Foss.

I 1889 giftet hun seg med Hans Balchen (1859-1929). Via Rosenberg verft i Stavanger kom de til Haugesund i 1907 der han ble verftsformann ved Haugesund Jernskipsbyggeri. Familien var bosatt på Hasseløy og hadde seks barn.

Helt fra ungdommen var Birgitte Balchen politisk og sosialt interessert. Hun kom tidlig med i det offentlige liv i byen og hadde politiske verv i forsgstyre, fabrikktilsynet og arbeidervernskomiteen. Hun var styremedlem i Den private menighetspleien og sjømannsmisjonen.

Kan det være som representant i fabrikktilsynet at hun var rundt på fabrikkene og inspiserte hygien? Hun var høyt respektert, ikke redd for å si ifra og måtte tåle konflikt med bedriftseierne.

Balchen regnes som stifter av Håndverks- og Industriforeningens Kvinneforening i 1922. Foreningen ble delt i 1927. Håndverksforeningens Kvinneforening var tilsluttet Haugesund Kvinneråd.

I 1917 – 19 satt hun i bystyret for Venstre. Denne perioden var det valgt inn i alt ni kvinner fra forskjellige partier.

Birgitte Balchen døde i 1947, 80 år gammel.

Kilder:

Digitalarkivet.

Haugesund folkebiblioteks klipparkiv

Haugesund kvinneråd - 1906-1956 - 50 år

Trygve Kongshavn og Margit Westbøe.1930. *Haugesund kommunale administrasjons i 75 år.*

Muntlig informasjon

Marie Borgenvik (1857-1938)



- deltok i alt religiøst og filantropisk arbeid i byen

Marie ble født i Skudeneshavn som datter av smed Peder Knudsen (1812-1888) og Ingeborg Marie Berntsdatter (f. 1825). Hun var døpt Ingeborg Marie Gunilde. Foreldrene var haugianere. Presten mente den skoleflinke Marie skulle ta utdanning, men det ble huslige sysler på Marie.

I 1881 giftet Marie seg med Hans Borgenvik (1844-1919) fra Bokn, også han haugianer. Marie lengtet til byen, og familien flyttet til Haugesund omkring 1890.

I Sundgaten 90 på Risøy skapte paret et hjem for i alt ti barn. Utleie av rom og kolonialhandel i kjelleren var måter å skaffe inntekt. Borgenvik var også sjømann og fisker.

Marie Borgenvik deltok aktivt i alt religiøst og filantropisk arbeid. Både hun og mannen støttet totalavholdsaken. Sjømennenes vilkår og De Castbergske barnelover (1915), var to viktige saker. Mens andre diskuterte gikk hun fra dør til dør og samlet underskrifter. Marie hadde hjulpet ved mange fødsler der unge jenter, ofte hushjelper fra landet, ble gravid med «husets unge herrer». Enslige mødre og barna måtte svi for det.

Marie Borgenvik ble valgt inn i bystyre for Venstre i 1914-16, og satt i Fattigstyret 1913-15. Mannen representerte Avholdspartiet.

En sterk tro, sang og musikk var viktige familieverdier, noe som gjenspeiler seg i barnas yrkesvalg. Flere ble lærere, teologer og en organist.

Unntaket var eldstedatteren Birgit som var hjemme og stelte huset til hun giftet seg. Slik fikk moren frigjort tid. Da mannen døde i 1919 fikk ikke Marie Borgenvik noen enkepensjon. Hun bodde sammen med og ble forsørget av barna til hun døde i 1938.

Kilde:

Etterkommerne

Hanna Brummenæs

(1860–1942)



Hanna Brummenæs var født i Haugesund i 1860. Hun var døpt Marthe Johanne, datter av sjømann Peder Halvorsen Brummenæs og Berthe Olene Osmundsdatter. Hun vokste opp på Hasseløy.

Som ung arbeidet hun i forretning og havnet slik i gruvesamfunnet på Vigsnes der hun traff partneren Berta Torgersen. Da gruvevirksomheten ble lagt ned, flyttet de tilbake til byen og etablerte seg i 1909 som skipsredere, og ble dermed ikke bare Norges, men Europas først kvinner i den rollen.

Brummenæs og Torgersen levde hele sitt voksne liv sammen. Utad utviklet de en spesiell stil og gikk gjerne i skjorte med slips og i fotside frakker og herrehatter. Slik sett var de ganske iøynefallende i bybildet. De fikk tilnavnet Mannedamene.

Arbeidet delte de ved at Berta Torgersen tok ansvar for økonomien og holdt seg i bakgrunnen, mens Brummenæs representerte rederiet utad. Begge to var opptatt av kvinnesak og var medlemmer av Haugesunds Kvinnesaksforening og Frisinnede Kvinners Diskusjonsklubb.

Hanna Brummenæs deltok i det politiske liv. I ca 25 år var hun vara-representant eller medlem i bystyret. Fra 1914 og i fire perioder representerte hun partiet Frisinnede Venstre.

Hanna Brummenæs` s frie stilling og gode økonomi var en god støtte for kvinnesaken. Brummenæs og Torgersen innstiftet legater for byens befolkning og ga bidrag til veldedige institusjoner.

Kilder:

Rogastart v/ Erling Jensen 29.08.12

Bjørnson Øyvind. 2004. *Haugesund 1914 – 1950*

Trygve Kongshavn og Margit Westbøe. 1930. *Haugesunds kommunale administrasjon i 75 år*

Ingeborg Fjeld (1875 –1954)



Ingeborg Marie Kanutta Sakkariassen ble født i Haugesund i 1875. Hun var datter av bøkker/sjøhusmann Børge og Signe Zakariassen på Risøy. I 1895 giftet hun seg med dykker Thomas Fjeld (f. 1870) fra Utsira. De hadde eiendom med adresse Villa Fjeldsol på Hauge der Thomas også drev dykkerforretning. Da han døde, 45 år gammel, satt hun igjen med fem barn å forsørge, den yngste bare ett år.

Ingeborg Fjeld er omtalt i *Sykehuset i Sildabyen*. I 1895 var hun ansatt som pleierske ved sykehuset. Hun sendte inn klage på oppførselen til en av pasientene. Enten måtte pasienten ut, eller hun sluttet. Det sier kanskje noe om Ingeborg at hun fikk beholde jobben. Eiendommen på Hauge derimot, måtte hun se gå på tvangsauksjon.

Ingeborg Fjeld var avholdskvinne og med i IOGT. Hun hadde også tillitsverv i Det Hvite bånd.

Det politiske engasjementet var der hele tiden. Selv med ansvar for små barn deltok hun i styre og stell. Fra 1914-1919 var hun innvalgt i bystyret for partiet Venstre. Den siste perioden toppet fire kvinner listen til Venstre, som fikk inn 15 representanter i bystyret. Fjeld var medlem av vergerådet (barnevernet) og flere andre komiteer.

Ingeborg Fjeld hadde en liten pensjon da hun sluttet i yrkeslivet. For å spe på denne gav barna, som alle skaffet seg solid utdannelse, et gavebrev der de forpliktet seg til å gi et fast beløp årlig. Hun døde 79 år gammel.

Ingeborg Fjeld får gatenavn oppkalt etter seg i Tømmerdalen.

Kilder:

Ronny Carlson.1989. *Sykehuset i Sildabyen*

Klipparkivet på Haugesund folkebibliotek

Thomas Fjeld d.y.

Emilie Jacobsen

(1859-1927)



Emilie Jacobsen ble født i Haugesund i 1859. Foreldrene, bøkker Lars A. Johnsen (f. 1822) og Karine Gurine Olsdatter (f. 1832) bodde da på Hasseløy. Som mange bøkkerfamilier hadde de flyttet nordover fra Egersund-området omkring 1850.

Emilie giftet seg med skipsfører Chr. C. (Kristian Kornelius) Jacobsen. Han var født i Farsund i 1852, men oppvokst i Haugesund. De bosatte seg i Losgaten 3 på Hasseløy og fikk fem barn. Mannen døde før 1910, og Emilie Jacobsen arbeidet en tid som syerske. Hun var godt kjent i byen fra den tiden hun var inspektrise for forsorgsvesenet

Enkefru Emilie Jacobsen ble valgt inn i bystyret i Haugesund 1914-16 for Frisinnede Venstre, og var vararepresentant 1917-19. Hun satt i Fattigstyret 1912-16.

Emilie Jacobsen døde i 1927, 68 år gammel.

Kilder:

Haugesund Dagblad 26. 10. 1927

Digitalarkivet

Trygve Kongshavn og Margit Westbøe. 1930. *Haugesunds administrasjons historie i 75 år*

Aagot Poppe Jensen

(1876 – 1954)



Det er sagt om Haugesunds Venstre at det eier ett virkelig mannfolk blant sine mer fremtredende folk og at dette mannfolk er kvinnfolk. (Haugesund Arbeiderblad 1926)

Aagot Poppe ble født i 1876 i Nes i Hallingdal. Foreldrene Georgine Randine Torgersen (1846-1883) og overrettssakfører Hartvig Christoffer Poppe (1835-1884) døde tidlig og søskenflokket på sju vokste opp på pensjonat.

22 år gammel giftet hun seg med den danske dyrlegen Hans Peter Jensen (1870-1949). De fikk 4 barn. I 1906 kom de til Haugesund der Jensen ble byveterinær.

Aagot Jensen markerte seg tidlig i byens politiske liv, og i rikspolitikken. Som medlem i Venstre var hun landsmøtutsending og med i partiets landsstyre. I 1929 gikk hun over til Arbeiderpartiet og ble en drivende kraft i Arbeiderkvinnelaget. Hun forsvarte De castbergske barnelovene og var imot militærvesenet.

Fra 1917 ble Aagot Poppe Jensen valgt inn i bystyret for Venstre i tre perioder til 1925. Hun satt i formannskapet i to av dem. I periodene 1932-34 og 1938-40 representerte hun Arbeiderpartiet i bystyret.

Skolepolitikk var en hjertesak. Hun var med i byggekomiteen for Lillesund skole og initiativtaker og pådriver til å få i gang Haugesund kommunale husmorskole. Den ble opprettet i 1913 med Poppe Jensen som styreformann de første 20 årene. Som en av få kvinner var Aagot Poppe Jensen med i styret for Haugesund Elektrisitetsverk, og i 1930 deltok hun aktivt da arbeiderkvinnelaget oppfordret til strømstreik i protest mot E-verkets høye husholdningstariffer.

Aagot Poppe Jensen døde i 1954.

Hun får en gate oppkalt etter seg i Tømmerdalen.

Kilder:

Øyvind Bjørnson: *Haugesund 1914 - 1950*

Haugaland Arbeiderblad 12.02.1954

Tor Inge Vormedal: *Kim va det?*

Digitalarkivet

Elisabeth Knutsen

(1867 – 1957)



Elisabeth Knutsen var født i Sokndal i 1867, datter av gårdbruker John og Marie Bakke. Etter en periode i Stavanger flyttet hun i 1890 til Haugesund sammen med en venninne, og åpnet broderi og lintøyforretning nord i Strandgaten.

I 1893 giftet hun seg med Knut Knutsen O. A. S. (1871-1949), sønn av sildesalter og skipsreder Ole Andreas Knudsen på Vibrandsøy. De fikk to barn, Ida (g. Haaland) og Ole Andreas. I slutten av 1890-årene bygde de villa i Haraldsgata 37 og flyttet til byen.

Elisabeth Knutsen var samfunnsengasjert og deltok aktivt i foreningsliv og politikk. Familieøkonomien gav rom for hjelp i huset og frihet til engasjement utenfor hjemmet.

Ekteparet Knutsen var rause og støttet Elisabeths slektninger økonomisk, men også symbolsk, ved å gi linjeskipene i rederiet Bakke-navn. Også byens kulturliv og trengende fikk nyte godt av rederiets inntekter gjennom gaver og legater. Haugesund Rådhus står i dag som et minnesmerke over ekteparet Knutsens «borgerånd». Da Norske Kvinners Sanitetsforening skulle bygge revmatismesykehus, kjøp Elisabeth Knutsen til 600.000 kroner mot at sykehuset ble bygget i Haugesund. Indremisjonens sykepleie og barneasylet (Anna Nilsens Minne) er eksempler på støtte til syke og trengende.

Elisabeth Knutsen tilhørte partiet «Frisinnede venstre» (Høyre) og satt fire perioder i bystyret fra 1914 -1922 og to perioder i formannskapet (1920-1925). Partiet var frisinnert i forhold til kristendom, målsak og avholdssak.

I 1905 ble hun valgt inn i 17. mai-komiteen. Den bestod av 18 menn og tre kvinner. Feiringen ble uforglemmelig: *Dagen startet med salutt. Etter et innholdsrikt program med folkefest i middelskolegården, avsluttet et flott fyrverkeri ved midnatt feiringen.*

Elisabeth Knutsen fikk Ridderkorset av St. Olavs orden for utvist borgerånd. På rådhusplassen står Elisabeth Knutsen ved siden av Knut Knutsen O.A.S.

Kilder:

Øivind Bjørnson: *Haugesund 1914-1950*

Vi jubilerer. Haugesund Sanitetsforening Revmatismesykehus 50 år. Haugesund Sanitetsforening 100 år.(2006)

Lina Kongshavn (1862-1934)



Oline Therese, kalt Lina, ble født i Haugesund i 1862. Hun var datter av Lars Fostenæs (1832-1871) og Siri Sundfør (1833-1905) som hadde etablert seg i byen i 1860-årene. Faren, som var snekker, var med og bygde Vårsildfondets sykehus og boligen i Strandgaten 135 der Lina vokste opp. Da faren døde i 1871, forsørget moren familien på sju ved å leie ut rom.

Med opplæring i søm og praksis fra hotell hadde Lina allsidig praksis til å styre en stor husholdning. I 1894 giftet hun seg med den 50-årige, barnløse enkemannen, sildesalter og skipsreder Erik H. Kongshavn (1844-1907). De fikk til sammen fem barn fra 1895 til 1901. Da hun noen få år senere ble enke, sikret rederiet henne inntekter i mange år.

Lina Kongshavn var sosialt engasjert. Hun var styremedlem i 25 år i Haugesund Barnehjem, et barnehjem stiftet av Kongshavns første kone. Hun ledet i mange år Barnehjemmets kvinneforening som støttet barnehjemmet økonomisk gjennom basar og gaver. Hun tok initiativ til Den private fattigpleie og var styremedlem og formann i en årrekke, og hun var medlem av KFUK's diskusjonsklubb.

Lina Kongshavn satt i det kommunale fattigstyret fra 1914 til 1927 og i vergerådet. I 1920 ble hun valgt inn i bystyret for Det upolitiske borgerparti. Her satt hun i to perioder fra 1920 til 1925, den første perioden også som vararepresentant til formannskapet. Da hun nærmet seg de 70, trakk hun seg ut av politikken.

Lina Kongshavn opprettet i 1917 Erik Kongshavn jr.s legat til minne om sønnen som døde i 1916. Legatet var på 25 tusen kroner for videreutdanning for skoleungdom i Haugesund. Lina Kongshavn døde 72 år gammel.

Hun får gatenavn oppkalt etter seg i Tømmerdalen.

Kilder:

Digitalarkivet

Trygve Kongshavn og Margit Westbøe. 1930. *Haugesunds administrasjons historie i 75 år*
Informanter

Constance Lothe

(1855-1941)



Constance, født Constance Marie Mourier Kruse, vokste opp på Kongsvinger der faren, Chr. Kruse, var sakfører. Moren, Julie Munster, var dansk og 16 år gammel ble Constance sendt til Natalie Zahles guvernanteskole i København. Nathalie Zahle (1827-1913) kjempet for kvinners rett til utdanning.

I 1876, bare 21 år gammel, fikk hun post som bestyrerinne ved Haugesund private pikeskole. Fem år senere giftet hun seg med en 17 år eldre enkemann med flere barn, skipsreder Arne Lothe (1838-1931). De fikk sammen sju barn.

Constance Lothe ble en dominerende skikkelse i byens sosiale liv, engasjert i politikk, kvinnesak, avholdssak og hjelp til trengende som omfattet både sjøfolk, fiskere og trette husmødre. Hun hadde et kristent livssyn, var tilhenger av Venstre som sin mann og medlem av Venstrekvinnelaget. Med støtte fra mannen, god økonomi og hjelp i huset, kunne hun ofre seg for samfunnssaker.

På et møte i 1896 om kommunal stemmerett for kvinner vekket Constance Lothe det lokale engasjement for kvinnesaken. I 1901 var hun med og stiftet Det Hvite bånd, og i 1906 Haugesund Kvinneråd. Begge steder var hun formann i flere tiår. Hun deltok også sentralt i Norske kvinners Nasjonalråd der hun ble æresmedlem i 1929.

Constance Lothe ble valgt inn i bystyret i 1911- 1913 for Venstre, i 1914-1916 for Venstres Særgruppe og i 1917-1919 for Avholdspartiet. Hun var varamann til formannskapet fra 1911 til 1916. Hun hadde en rekke kommunale verv og satt i Folkebibliotekets styre i 22 år – elleve år som formann.

I 1924 fikk Constance Lothe Kongens fortjenestemedalje i gull. Haugesund Kvinneråd reiste en byste av henne på Olav Kyrres plass, bak Skåre kirke, i 1958.

Det er foreslått at hun skal få gatenavn oppkalt etter seg i sentrum.

Kilder:

Øyvind Bjørnson: *Haugesund 1914 - 1950*
Haugesunds Avis 30.5.1924

Anna Nilssen

(1846 – 1922)



Anna Nilssen var født i Stavanger i 1846 og døpt Ane Tonette. Hun var datter av baker Sivert Larsen (f. 1821) og Berthe (f. Olsen, 1821). 17 år gammel giftet hun seg med fargemester Nils Nilssen i Stavanger. I 1870-årene flyttet de til Haugesund hvor mannen startet fabrikk og utsalg av maling, vaskeartikler og parfyme. De fikk seks barn.

Anna Nilssen stiftet byens første barnehage «Haugesund Private Barneasyl» i 1905 og var selv formann i alle år og aktivt med på å skaffe klær og utstyr til de små. Opprinnelig var hjemmet ment for spebarn slik at mødrene kunne jobbe i silda. Anna Nilssen var med i Haugesund Kvinneråd fra starten i 1906. Hennes engasjement handlet mye om «hjelp til selvhjelp».

Anna Nilssen tok initiativ til, og var første leder, av Haugesund Husflidsforening (1914) der kvinner fikk opplæring i vev og søm av produkter som ble solgt i eget husflidsutsalg.

Anna Nilssen var første kvinne i fattigstyret i 1906, et styre på sju der kvinnene etter hvert utgjorde flertallet. Vergerådet, arbeidsgården og tuberkulose-hjemmet var andre utvalg hun var engasjert i. I perioden 1911-1913 var hun en av tre kvinner i bystyret, alle fra partiet Venstre.

Fra 1947 fikk den gjenetablerte barnehagen hennes navn, og fortsatt er Anna Nilssens Barnehage en av de kommunale barnehagene i byen.

Anna Nilssen får gate oppkalt etter seg i Tømmerdalen.

Kilder:

Digitalarkivet

Karmsund folkemuseum O.A. 1676

Haugesund og Omland Husflidslag 75 år

Haugesund Kvinneråd – 1906-1956 – 50 år

Tor Inge Vormedal. 2008. *Kim va det?*

Elisabeth Stange Nygaard (1883 – 1965)



... var aldri en medvindseiler i politikken

Elisabeth Stange Nygaard ble født i Haugesund i 1883. Berenthine Elisabeth Olava var datter av sjømann Baard Olsen Stange (f. 1833) og Dorthe Hansdatter (f. 1850 i Sveio). Elisabeth Stange hadde variert arbeidserfaring før hun giftet seg med Kristoffer Nygaard (1887-1962) omkring 1915. De fikk tre barn.

Allerede tidlig ble hun med i organisert politisk arbeid. I 1914-16 var hun varamann til Haugesund bystyre for arbeiderpartiet som frk. Stange. I 1917-19 var hun representant og første varamann til formannskapet, men da som fru Elisabeth Stange Nygaard.

Hun gjorde come back i politikken ved valget i 1928 og satt i bystyret i tilsammen 40 år og i formannskapet i flere perioder. Ingen annen kvinne har så lang fartstid som henne i politikken i Haugesund.

Hun var medlem i en rekke kommunale komiteer og styrer så som trygdenemnda, forsyningsnemnda, fattigstyret og styret for Blindes Hus. Fra 1935 til 1955 var hun med i E-verkets styre.

Elisabeth Stange Nygaard var med å stifte Haugesund Kvinnelige Arbeiderforening og hadde en aldri sviktende interesse for partipressen. Hun fikk Haugesund arbeiderpartis hederstegn.

En våken og sosial samvittighet preget hennes innsats i det offentlige liv. Hun hevdet sine meninger på en uredde og frisk måte og sa gjerne ifra når det var noe hun mente var galt. Hun oppnådde respekt for sine meninger også av politiske motstandere.

For sin innsats i det politiske liv i Haugesund fikk Elisabeth Stange Nygaard i 1958 "De fykende måker". Hun får gate oppkalt etter seg i Tømmerdalen.

Kilde:

Haugaland Arbeiderblad 20.11.1953

Haugesunds Avis 20.11.1965

Haugesund folkebiblioteks klipparkiv

Trygve Kongshavn og Margit Westbøe. 1930. *Haugesunds kommunale administrasjon i 75 år*

Helene Skarvethun (1861–1933)



... Lund, Sund, Skarvethun, Vetrhus og Vea ...

(regle fra skolegården på Breidablik)

Helene Hansine Skarvethun var født på Risøy i Haugesund. Hun var datter av jaktfører Hans Hansen Skarvethun og Tyri Gurine Olsdatter. Faren og brødrene hans flyttet til byen fra Kvinnherad og hadde sammen sjøhus og brygge på Risøy. Helene utdannet seg til lærerinne og arbeidet i Haugesundskolen fra 1884 til 1925, først i almueskolen, senere på Breidablik folkeskole. Hun stiftet aldri egen familie.

Helene Skarvethun var organisasjonsmenneske lenge før hun ble politiker. Rundt århundreskiftet skolerte kvinnene seg i møteledelse, debatttagelse, argumentasjon og målrettet skriving av avisinnlegg.

Undervisning og kunnskapsformidling var hennes hjertesaker, men hun var også aktiv i Sanitetsforeningen. Hun representerte lærerne i skolestyret og tok aktivt del i diskusjoner om skolereformer, hun var tillitsvalgt i lærerlaget og var med på å stifte Haugesunds Riksmålsforening.

En lang periode fra 1913 var hun med i bibliotekstyret. I 1914, 53 år gammel, ble hun innvalgt i bystyret for Frisinnede Venstre. Ved dette valget ble sju kvinner innvalgt, og Helene Skarvethun fikk fast plass i formannskapet som den første kvinne.

Den politiske karrieren ble kort. Det ble med denne perioden.

Hun gikk av med pensjon i 1925 og fikk da mange gode ord, en kaffemaskin og to krystallskåler med seg inn i pensjonsalderen.

Helene Skarvethun døde i 1933 og ble begravet på Nordre Gravlund.

Hun får gatenavn i Tømmerdalen.

Kilder:

Haugesunds Avis, Haugesunds Dagblad

Bjerkvik. 1987. *Pionerene bak gatenavnene i Haugesund.*

Magda Kongshavn Espeland

Hedvig Steen

(1863 – 1951)



Hedvig Amalie Holmstrøm ble født i Oslo. Hun var datter av Johanne Marie Christoffersen (f. 1832 i Christiania) og bokbindermester Nicolai Holmstrøm (f.1833 i Sverige). Han hadde eget bokbinderi i Kongens gade i Oslo. I 1893 flyttet hun til Haugesund og startet «Haugesunds broderi og moteforretning» sammen med en venninne.

Hun giftet seg med enkemannen, farver Hans Steen (f. 1849 i Luster) i 1895. Samme året ble han den første ordfører i byen (1895-1898) valgt fra håndverkerstanden. De fikk tre døtre og en sønn.

Hedvig Steen var aktiv i foreningslivet i KFUK og menighetspleien. Hun satt i skolestyret fra 1910 til hun i 1920 ble valgt inn i bystyret for partiet Frisinnede venstre. Og satt tre perioder frem til 1928. På denne tiden var hun også med i fattigstyret.

I 1915 startet hun «Frisinnede kvinners diskusjonsklubb», senere også "Unge frisinnede kvinners diskusjonsklubb". Dette var forløperen til Unge Høyre.

Hedvig Steen døde i 1951. Hun ble overlevd av tre døtre.

Kilder:

Øyvind Bjørnson. 2004. *Haugesunds historie 1914-1950*

Haugesunds Avis

Etterkommere

Berta Sund

(1874–1941)



Berta Sund var født i Haugesund i 1874, datter av Kolbein Nilsson Sund (f. 1836 i Avaldsnes) og Arnbjørg Malene Amundsdotter (f. 1838 i Bokn). Faren var utdannet lærer ved lærerskolen i Kopervik. Han flyttet til Haugesund og tok borgerbrev som handelsmann. Foreldrene giftet seg 1862 og gikk i gang med egen forretning. Berta hadde fem søsken. En av brødrene, Nils Sund, ble bokhandler.

Berta tok middelskoleeksamen i Haugesund i 1892 og høyere lærerprøve ved Stord Seminar i 1895. Deretter var hun lærerinne i Sokndal i Dalane før hun kom tilbake til Haugesund. Hun arbeidet ved Breidablik skole til hun i 1928 ble tilsynslærerinne ved Risøy skole.

I Haugesund var hun aktiv på mange områder. Hun var med og stiftet Haugesund Mållag og Haugesund Lærerlag. Hun var også med i landsstyret for Norges Lærerlag. Videre var hun formann i Haugesund KFUK og et ivrig medlem i Godtemplarenes dramatiske selskap (IOGT).

Berta Sund var venstrekvinne. Hun satt i bystyre for Venstre tre perioder 1911-13, og 1917-1919 og 1935-37. Var medlem av Sunnhetskommisjonen 1926-29 og medlem av menighetsrådet.

Berta Sund var ugift, som de fleste yrkesaktive lærerinnene på den tida. Hun døde i 1941.

En gate i Tømmerdalen får hennes navn.

Kilder:

Trygve Kongshavn og Margit Westbøe. 1930. *Haugesunds kommunale administrasjon i 75 år*

Vormedal, Tor Inge: *Kim va det?*

Haugalendingen 2009-10

Sund, Nils: *Eg minnest* – eget forlag